

Faster Anna

Jag har många minnen av min faster Anna Lindberg – Sarlars Anna. Gemensamt hade vi också varsitt mycket speciellt minne av varandra.

I Sarlarsgard, där jag växte upp, fanns under mina tidigaste barnaår fyra generationer. Det var jag och min mamma och pappa, det var pappas föräldrar och morföräldrar och gamla morfars syster, Gumma kallad, och alla var de till åren komna. Jag var det första barnet på gården på 24 år.

Ibland kom Anna på besök från Västerås, där hon arbetade som mässföreståndarinna på flygflottiljen.

En junidag när jag var 8 månader skulle mamma och pappa åka till Falun och Anna och farmor skulle passa mig. Det var dags att sova middag. Solen gasade och jag låg i bara blöjor i min spjålsäng på övervåningen. Ingen hade hört mina förtvivlade rop på hjälp och chocken var total när de till slut fick syn på mig. I fönstret intill barnsängen hade en kaktus med långa, småtaggiga grenar stått. Den låg nu i sängen och jag var taggig som en igelkott. Jag skrek, farmor och Anna grät och efter 6 timmars plockande med pincetter var jag taggfri. Själv minns jag förstås ingenting av denna händelse men någon kaktus kom aldrig mera in i Annas hem.

Åren gick, jag fick mina syskon Bibbi och Börje och i Ludvika föddes våra kusiner Annika, Nella och Wivi. Under de åren gick gammelmormor och

gammelmorfar bort, och helt oväntat även farmor – Annas mamma – vid endast 67 års ålder. En svår chock för alla.

Snart började det inom familjen talas om att Anna skulle åka till Amerika. Hennes yngste broder Bror, som var framgångsrik civilingenjör vid ASEA i Ludvika hade redan varit “over there” ett flertal gånger och hade många kontakter där. Fadern Mattias skriver i ett brev: “Mitt råd till Dig kära Anna är – RES!”

Anna på väg till USA, 1949.

Foto:Privat

20 oktober 1949 avgick M/S Gripsholm från Göteborg. Efter 8 dygn på Atlanten med både svår sjögång, goda middagar och dans i salongerna siktades frihetsgudinnan i New York. Anna guidades runt bland skyskrapor och alla sevärdheter av bekanta till Bror, och med humor och inlevelse berättade hon ibland hur de en kväll plötsligt tog henne till ett danspalats. Där stod jag, Anna from Sweden, i tweeddräkt och bekväma skor med rågummissula, då dörrarna slogs upp och vackra par i fantastiska kreationer virvlade runt under gnistrande kristallkronor till tonerna av svängig storbandsmusik – något jag tidigare bara sett på bio. Jag som tyckt att jag var så fin i min dräkt, och skorna, inköpta i Leksand, nu kände jag mig mest som kusinen från landet och totalt malplacé.

Efter fyra hektiska och överväldigande dygn i New York gick resan till Kansas City, där Anna stannade ca två år, arbetade i familj och på hotell, och fick som alltid många vänner. På fritiden korsade hon den amerikanska kontinenten från ost- till västkust med bussar och tåg – ett äventyr 1951 och 1952.

Ett äventyr för oss var också amerikapaketen, som kom. De innehöll Maxwell Coffee (ransoneringen av kaffe upphörde inte förrän 1951) pappa fick nylonskjortor, som han avskydde, då de inte alls andades utan blev som ett våtvärmande omslag. Vi fick amerikakläningar med spetsar och volanger, jeanskläder till min bror, som också fick en alldeles egen Cowboydress med hatt och pistol och det var avlånga, platta Chewing Gum – något helt annat än våra PK och Toy. Anna stortrivdes i USA och hade nog stannat kvar om inte hennes far Mattias blivit sjuk och hon hastigt tog M/S Gripsholm hem igen över den nästan spegelblanka Atlanten.

Dagen kom då vi skulle hämta Anna på Mora järnvägsstation – ett av mina mest oförlömliga minnen av min faster. Jag var knappt 10 år och full av förväntan, då ångloket visslade någonstans uppe vid Noretbron och den vita ångan puffade mot den blå himlen. Det gnisslade i bromsarna och plötsligt stannade tåget med ett ryck. Dörrarna slogs upp och ned gled Anna i en milt gråblå figursydd dräkt, en hatt med vida brätten och små blommor på kullen. Hon hade högklackade skor, långa röda naglar, läppstift och en svag doft av parfym. Jag föll i trance och alla på perrongen tittade storögt.

På den tiden samlade flickor i min ålder på små bilder av filmstjärnor, och nu hade jag fått min egen livs levande Rita Hayworth. På kvällen frågade min då 6-åriga bror Börje vår mamma: "Tyttjär du att Anna e fin, ä?" "Ja, visst e o full fin, män o a mytji tä ta bårrt ljota minn, o!" ("Tycker du att Anna är fin?" "Ja, visst är hon väl fin, men hon har mycket att ta bort det fula med också!") syftande på alla de fina krämburkar och smink som Anna radat upp på byrån i sitt rum. Detta kunde Anna skratta gott åt länge efteråt.

Faster Anna som hovmästarinna på Storliens Högfjällshotell, 1952. Foto:Privat

Nu följde några år då Anna arbetade på Turisthotell runt om i landet, i Tällberg, på Sigtuna stadshotell och framför allt på Högfjällshotellet i Storlien. Hon hade tankar på att bli egen företagare inom den branschen eller kanske försöka öppna den första hamburgerrestaurangen enligt amerikansk modell i Stockholm - långt innan McDonald's etablerade sig runt om i Sverige. Men först ville hon se Paris, och redan 1954 skrev hon in sig vid Alliance française för att studera franska, och efter några månader och med nyfunna vänner bilade hon genom hela Frankrike ner till Rivieran. Någonstans där bestämde hon också att det flackande livet med arbeten på turistanläggningar, och boende, om inte direkt i kappsäck så i varje fall utan egen fast bostad, fick ta ett slut. Från badstranden vid Medelhavet skrev hon en ansökan till en kurs på Bröderna Påhlmans handelsinstitut i Stockholm och hon skickade också med en check på anmälningsavgiften.

Snart fick Anna ett arbete hon stortrivdes med, på Svenska Turistföreningens huvudkontor i Stockholm, först som personalkonsult och senare på vandrarhemsavdelningen. Det var ett stimulerande arbete, hon fick resa runt i Sverige från Tjärö i syd till Abisko i norr. Hon fick många vänner på fältet och fantastiska arbetskamrater, som fortfarande håller kontakten via den s.k. Veteranklubben. Anna blev STF trogen i 26 år.

Nu gifte sig också Anna. Hon hade träffat Tage Lindberg från Umeå, en gladlynt globetrotter, elektroingenjör och med de sju haven som arbetsfält. Han drabbades tyvärr ganska snart av flera sjukdomar, kanske orsakade av någon tropisk bacill. Han blev gravt synskadad och under en schackturnering för blinda i Eskilstuna segnade han plötsligt ned, och livet stod inte att rädda. Han var då endast 52 år gammal. Anna och Tage fick 14 år tillsammans och det var en tung tid som följde. Vägen tillbaka blev jobbig och räddningen var nog arbetet på STF, släkten och många vänner.

Anna var mycket social, generös med sig själv och inte minst gentemot andra. Hon var pigg, vaken och intresserad av det mesta. Efter pensioneringen gick hon skrivarkurser, deltog i flera s.k. seniorkurser, där man med inbjudna specialister studerade olika länder, konst, natur och miljö, litteratur mm.

Teater och konserter stod högt i kurs och så älskade hon att resa. Genom sitt arbete fick hon se stora delar av Sverige, privat besökte hon de flesta länder i Europa. Hon tågluffade, och hon reste till Egypten, Israel och Sydafrika. USA ville hon trots otaliga inbjudningar inte återvända till utan föredrog att behålla alla intryck från sin resa 1949. Mexiko och Guatemala, Indien och Nepal var andra intressanta resmål för att inte tala om Transsibiriska järnvägen och rundresan i Kina 1986, innan den stora förändringen inleddes.

Annas ögonsten och det hon älskade mest av allt var nog den kära stugan i Björka fäbod. Här odlade hon grönsaker, hade olika bärbuskar och en blommande trädgård med alla de sorter. Här fick hon välkomna besök av de gäng hon varit med och bildat. Det var tåggänget, Kinagänget, cykelflickorna och många arbetskamrater från STF, det var släktingar och alla gamla och nya vänner. Anna var stolt över sina rötter, sprungna ur Solleröns och Skånes mylla. Hon var inte rädd för nymodigheter, men värnade om gamla traditioner och ville att vi skulle vårda vårt gemensamma kulturella arv, oavsett om det gällde soldmålet, olika hantverk, kyrkan eller lek och idrott. Från sin lilla veranda på Sollerön njöt hon när det lektes och stujades på det nya fina dagiset strax intill och av de glada barnaskratten från fotbollsplanen. Hon uttryckte ofta en from förhoppning om att det måtte få fortsätta att finnas krafter kvar som vill och orkar engagera sig för alla barn och ungdomar.

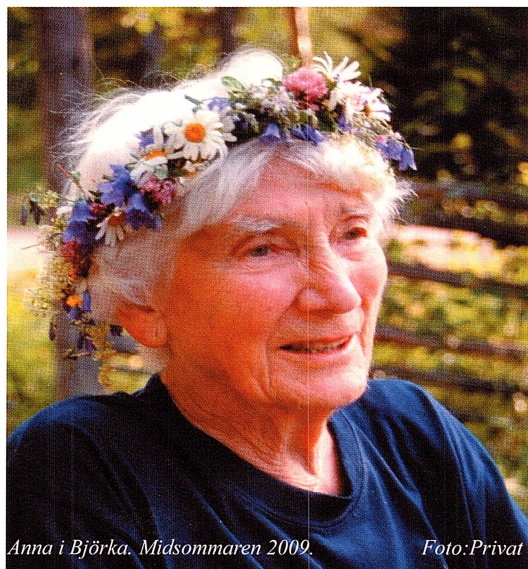
Faster Anna och riddarsporren vid fäbodstugan i Björka, 2005. Foto: Privat

Anna var en samlare och har sparat kartongvis med brev, julkort och foton. Här finns för oss en delvis obekant skatt att ösa ur och många guldkorn. Det är brev från hennes föräldrar, brev från pappans två bröder som emigrerade och sedan försvann i Amerika, brev från farmor nere i Skåne, som 1919 berättar om spanska sjukans framfart i socknen. Där finns också brev med röda sidenband runt, en mängd dagboksanteckningar och 25 kassetband med intervjuer, som hon gjorde med gamla solleröbor om livet förr i tiden. Bland dessa band finns en inspelning hon gjort med Svän-Johan vid 102 års ålder. Han var bonde, skribent i Mora Tidning, fiolspelman och levde tills han blev 104 år.

Anna fick inga egna barn, men hon månade om oss sex syskonbarn, som vore vi hennes egna, och hon älskade de sju syskonbarnbarn som kom till världen och fick även uppleva glädjen att få se sju syskonbarnbarns barn födas. Anna hann fira sin 95-årsdag och konstaterade med glimten i ögat att käringen börjar bli gammal.

Kroppen blev alltmer tunn och skröplig de sista månaderna, men det vackra ansiktet var intakt och jag kommer att tänka på en händelse för ett par år sedan. Anna hade varit på besök hos en ögonläkare och jag stötte på henne sittande i solen mitt i folkvimlet på gågatan i Mora. Hon hade klätt sig i vita långbyxor och en cerisefärgad vacker blus. "Gick det bra hos ögonläkaren", frågade jag. "Ja, kan du tänka dig... han var ung, han var snygg och så säger han: Anna, inte nog med att du ser mycket bra för din ålder, Du ser väldigt bra ut också", och så log hon sitt allra bredaste leende och tyckte att vi skulle fira med kaffe och en bakelse på Kaffestugans uteservering.

Anna somnade in en vårdag när vintern äntligen släppt sitt grepp, och just när hennes älsklingsblomma vitsipporna började breda ut sina vita mattor runt hennes älskade fäbodstuga. Nu vilar hon på Solleröns vackra kyrkogård omgiven av sin alltför tidigt bortgångne make Tage och de gamla förfäder från Sarlarsgard hon alltid talade om med sådan ömhet och värme.

Tack kära Anna för alla fina minnen Du lämnat till oss syskonbarn med familjer.

Gunnel Svensson